

Příběh valašských lesů

K valašské krajině dnes neodmyslitelně patří rozsáhlé lesní porosty, které pokrývají téměř tři čtvrtiny území, a převládá v nich smrk.

Nebylo tomu tak ale vždy. Dříve pokrývaly lesy až 90 procent území a nejčastější dřevinou byl buk a jedle. Z jedlového dřeva se v minulosti štípaly šindele na střechy dřevěnic. Některé beskydské jedle byly dokonce používány na stožáry lodí v loděnicích v Hamburku nebo až v Amsterdamu. Urazily tedy více než 1000 kilometrů od místa, kde dříve rostly!

příroda Valaška

Pozůstatkem původního jedlobukového lesa jsou dnes přísně chráněné rezervace Razula, Salajka nebo Mionší. Jedle staré 300 až 400 let zde dosahují úctyhodných výšek kolem 50 m. V takovémto přirozeném lese roste více druhů stromů

různého věku. Většinou jsou zde vytvořena všechna patra vegetace. Tato pestrost poskytuje útočiště mnoha druhům živočichů, rostlin i hub.

Do konce 18. století lesnatost na Valašsku výrazně poklesla v důsledku pastevevství a těžby dřeva. Dřevo sloužilo nejen jako stavební a topný materiál, ale také jako zdroj energie pro sklářské hutě, které byly zakládány v údolích.

S nástupem průmyslové revoluce byly hřebeny beskydských hor z velké části odlesněny. S ubývajícím lesem přibývaly v krajině problémy.

Půda nezpevněná kořeny stromů se drolila a stupňující se eroze odnášela úrodnou půdu a vytvářela hluboké erozní rýhy. Konec 19. století byl také poznamenán několika mohutnými a katastrofálními povodněmi. Osídlení bylo v tuto

VALAŠSKÉ LESY mohou mít podobu hospodářských smrkových monokultur i přírodně hodnotných smíšených lesů. Obr.: Jan Anlauf

dobu již hustější, a tak byly povodňové škody v údolích velmi citelné.

Proto se přistoupilo k rozsáhlému zalesňování. Nejčastějším stromem, který byl a dodneška je lesníky vysazován, je smrk ztepilý. Tento druh si ce do valašské přírody (až na několik málo lokalit) nepatří, má však kvalitní dřevo a rychle roste. Je proto výhodný z ekonomického hlediska. Ne však z hlediska ekologického. Dnes vnímáme jako „typický a pravý les“ tmavý smrkový po-

rost, kde jsou si jednotlivé stromy podobné jako „vejce vejci“. Tyto monokultury jsou ve skutečnosti pole na dřevo, které mají s přirozeným lesem málo společného. Půda je pokryta vrstvou kyselého jehličí, která nedovolí růst lesním rostlinám. Zvířatům zase chybí staré doupné stromy a mrtvé dřevo. Tento „les“ se stejně jako pole bez péče člověka neobejde, snadno jej zničí kůrovec, vichřice či sněhová nadílka.

Jan Husák
Muzeum regionu Valaško